

HODNOCENÍ PŘEDNÁŠKY PRO ODBORNOU VEŘEJNOST

Masarykova univerzita

Fakulta

Obor řízení

Uchazeč

Právnická

Ústavní právo a státověda

Mgr. Bc. Jan Kratochvíl, Ph.D.

Datum přednášky

12. května 2022

Téma přednášky

Soudní ochrana sociálních práv...

Přítomno posluchačů

(počet)

Cca 30 přímo, další dálkový přístup

Pověření hodnotitelé

(členové komise)

prof. JUDr. Jan Filip, CSc.

Prof. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M. D. J. S.

JUDr. Ludvík David

doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D.

Prof. JUDr. Ján Svák, DrSc.

[Habilitant k výzvě předsedy habilitační komise předložil návrh tří témat pro konání přednášky pro odbornou veřejnost:

- 1) Soudní ochrana sociálních práv
- 2) Lidská práva v praxi obecných soudů
- 3) Zdrženlivý přezkum před Ústavním soudem: Na druhu základního práva nezáleží.

Z nich bylo zvoleno téma „Soudní ochrana sociálních práv“ jako téma jednak teoreticky náročné, v praxi diskutované a z hlediska výuky v předmětu „Lidská práva a soudnictví“ (v jehož rámci byla též přednesena) aktuální. Výběr tak odpovídal jak nárokům odborným, vědeckým a pedagogickým, a byl současně přizpůsoben předpokládanému složení posluchačů přednášky (studenti 4. ročníku, doktorandi, učitelé, zájemci z řad veřejnosti) a úrovní jejich předpokládaných znalostí na závěr přednášek z uvedeného předmětu. Současně vybrané téma mělo umožnit, aby habilitant své obsáhlé teoretické a praktické poznatky z habilitační práce a praktického působení (jako asistent Ústavního soudce, právník v Kanceláři Evropského soudu pro lidská práva a soudce na správním úseku) demonstroval na konkrétní složité a diskutované materii sociálních práv.

Samotná přednáška byla předem habilitační komisí podle předpisu omezena na 60 minut. Tento časový limit habilitant dokázal dodržet. Přednáška byla jak z hlediska obsahového, tak i

metodologického vhodně uspořádána. Výklad byl podpořen power-pointovou prezentací, která zvýraznila hlavní východiska přístupu habilitanta k zadané problematice a logickou systematiku jejího výkladu. Tak byl současně zajištěn přehled posluchačů, znázorněn postup výkladu, řešené problémy a obsah hlavních závěrů přednášejícího.

Habilitant se v přednášce věnoval základním problémům teorie a praxe v oblasti soudní ochrany sociálních práv zakotvených v Listině základních práv a svobod.

- 1) Po přehledném úvodu (úvod do problematiky čl. 41 odst. 1 Listiny a problémy vymezení pojmu, problém judikovatelnosti v 1. polovině 20. století), ve kterém se věnoval historicky vzniklým mechanismům ochrany základních práv, se zaměřil na osvětlení zvláštností sociálních práv. Zde odpověděl na základní otázku jejich judikovatelnosti vůbec a ukázal, jak se názory na tuto spornou otázku vyvíjely v teorii zejména na příkladu prací M. Langforda jako zejména *Social Rights Jurisprudence In: Emerging Trends in International and Comparative Law*, s. 3-45 (Cambridge University Press 2008), *The Justiciability of Social Rights: From Practice to Theory* (Cambridge University Press 2012) a cestou ústavního zakotvení (zejména Ústava JAR, Opční protokol k MPHŠKP).
- 2) Následně osvětlil posluchačům základní východiska přezkumu soudních rozhodnutí v oblasti sociálních práv v našem ústavním pořádku a judikatuře Ústavního soudu (nález Pl. ÚS 33/95 – aplikovatelnost podle čl. 4 odst. 4 Listiny i mimo vymezení v čl. 41 odst. 1 Listiny, Pl. ÚS 11/2000, Pl. ÚS 26/16 – povaha základního práva, soudní ochrana, Pl. ÚS 2/08 – požadavek zachování minimálního standartu). Vyšel tak z toho, že jsou založena jak na vymezení jejich podstaty (jako součást pozitivního statusu jedince), tak na zvláštní metodologii přezkumu v podobě použití různých testů. Zde vyšel z převažujícího přístupu Ústavního soudu, který v této oblasti začal v posledních 15 letech používat tzv. testu rozumnosti či testu racionality. Zde habilitant vyložil jeho základy, jednotlivé kroky a význam pro použití v praxi. To pro posluchače názorně demonstroval na nálezu Pl. ÚS 54/10 ke karenční době a omezení zneužívání nemocenských dávek. V této souvislosti poukázal na příbuznost tohoto testu s *rational basis* testem Nejvyššího soudu USA. Též osvětlil používání pojmu *core obligation* v praxi Výboru pro HSK OSN při hodnocení pozitivních závazků států MPHŠKP.
- 3) V další části se pak habilitant věnoval jednotlivým otázkám soudní ochrany sociálních práv a praktickým příkladům použití testu racionality při posuzování individuálních stížností a žalob. Zde se věnoval problém svobodné volby povolání, práva na ochranu zdraví, povinnému testování ve školách, poskytování sociálních služeb, starobním důchodům a zdravotnímu pojištění v judikatuře soudů správních a Ústavního soudu. Zde poukázal na význam priority ústavně konformního výkladu zákonné úpravy sociálních práv v praxi.
- 4) V závěru pak přehledně shrnul základní problémy soudní ochrany sociálních práv, kde zdůraznil problém zdrženlivosti soudů (tzv. deference), komplexnost, povahu negativních závazků plynoucích pro stát ze sociálních práv (jsou podle něj chápány spíše jako součást občanských práv), povahu pozitivních (progresivních) závazků jako činit „konkrétní a cílené“ kroky, provázanost sociálních práv a jejich uplatňování s existencí politik státu a

rozhodováním zákonodárce. Ukázal i na zkušenosti v zahraničí (Latinská Amerika), kde je soudní přezkum poskytování zdravotní péče častější než v jiných částech světa (je to navíc spojeno s možností získat a zaplatit právní pomoc, potřeba vzdělávání soudců v oblasti nákladové politiky poskytování léčiv, chodí se pak nejdřív za právníkem, teprve podle jeho stanoviska k lékaři). Na závěr se věnoval otázce tzv. progresivních závazků ze sociálních práv, kdy je stát nikoli povinen zajistit požívání práva dnes, ale do budoucna (na příkladu MPHSKP).

Po přednášce následovala diskuse přítomných posluchačů a byla dána i možnost zapojit se do diskuse těm, kteří sledovali přednášku za pomoci streamovaného přenosu. Diskuse byla věnována pojetí rozumnosti, rozhodnutí Hartz IV., dopady na soudní přezkum, rdousící účinek, test extrémní disproportionality, vztah teorie a praxe při používání různých testů a jejich označení, horizontální působení sociálních práv.

Přednášky se zúčastnili studenti, doktorandi, učitelé Právnické fakulty MU, soudci a další zájemci dle prezenční listiny. Na výklad navázala zajímavá rozprava, v jejímž rámci uchazeč s přehledem a do hloubky reagoval na položené dotazy z publika a potvrdil odbornou erudici ve své specializaci a současně rozhled v širokých souvislostech přednášeného tématu.

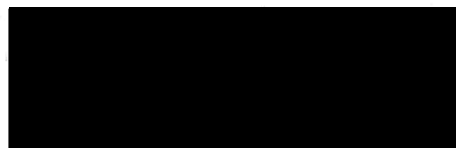
Habilitační komise pozitivně hodnotí aktuálnost a obtížnost tématu, úroveň jeho zpracování a podání. Habilitant prokázal jeho bezpečné zvládnutí, přehled nejen z pohledu vnitrostátní úpravy a judikatury v oblasti sociálních práv, ale i srovnání se zahraničím. Přednášku uchazeče komise hodnotí jako teoreticky fundovanou a současně i prakticky podloženou jeho bohatými zkušenostmi z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva, Ústavního soudu a správního soudu.]

Závěr

Přednáška uchazeče *Mgr. Bc. Jan Kratochvíla, Ph.D.* s názvem „Soudní ochrana sociálních práv“ pronesená v rámci habilitačního řízení, prokázala dostatečnou vědeckou kvalifikaci a pedagogickou způsobilost uchazeče, standardně požadovanou v rámci habilitačních řízení v oboru „Ústavní právo a státní právo“.

Brno dne 12. května 2022

[Jan Filip]

podpis

[Ludvík David]

podpis

[Vojtěch Šimíček]

[Redacted]

podpis

[Ján Svák]

Soudlos moilau - die für Loh
.....
12.5.21

[Redacted]

podpis

[Redacted]

[Zdeněk Kühn]

podpis

*Prišlo k výmene
hodnotení právního
pro nájem*

Od: SVÁK Ján <Jan.Svak@justice.sk>

Datum: 12.05.2022 14:57

Komu: Jan Filip <Jan.Filip@law.muni.cz>

Vážený pán profesor,

prednáška bola didaktická, prehľadná a presvedčivá. Odborne poukázala na to, že zasa raz je český ústavný súd ďalej ako slovenský, ktorý je k ochrane sociálnych práv oveľa konzervatívnejší. Týka sa to predovšetkým individuálnych ústavných sťažností. K prednáške si neuplatňujem žiadnu otázku a ďakujem p. Kratochvílovi za obohatenie mojich poznatkov o českom ústavnom súde. Škoda, že nevenoval širšiu pozornosť vývoju judikatúry EŠLP, ktorá je pomerne extenzívna. Nemám ani návrhy na úpravu zápisnice. Čakám na pokyn k začatiu hlasovania. Stačí aj SMS.

Prof. JUDr. Ján Svák, DrSc.

riaditeľ odboru Redakcie Obchodného vestníka a Justičnej revue

Sekcia civilného práva

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Račianska 71

813 11 Bratislava

MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY